

İLKÖĞRETİMDE ÇOCUĞU OLAN AİLELERİN ÇOCUKLARININ EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE EĞİTİM GEREKSİNİMLERİ

Mehmet GÜLTEKİN*
Zeynep KILIÇ**

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, ilköğretimde çocuğu bulunan ailelerin çocuklarının eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve eğitim gereksinimlerini belirlemektir. Tarama modeli benimsenerek gerçekleştirilen araştırmaya, Eskişehir il merkezinde ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin ailelerinden 520 aile katılmıştır. Araştırmanın verileri, anket yolu ile toplanmış ve verilerin analizinde yüzde ve frekans hesaplamalarından yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre aileler, çocuklarının eğitim-öğretiminde sorunlarla karşılaşmakta, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili olarak çocuğu yeteneklerini keşfetme, çocuklara etkili ve verimli çalışma alışkanlığı kazandırma, çocuğun gelişim özelliklerini bilme konularında eğitim gereksinimi duymakta ve çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik verilecek eğitim programlarına katılmak istemektedirler.

Anahtar Kelimeler: Aile katılımı, eğitim gereksinimi, ailelerin çocukların eğitiminde karşılaştıkları sorunlar

THE EDUCATIONAL PROBLEMS AND NEEDS OF CHILDREN IN PRIMARY EDUCATION FROM THE FROM THE FAMILIES' POINT OF VIEWS

ABSTRACT

The purpose of study is to determine the problems in children 's education faced by families with children in primary education and their educational needs. Survey method was adopted in the study conducted and 520 families of students enrolling in primary schools in the city center of Eskişehir were participated. The data were collected with a questionnaire and in the analysis of the data percentage and frequencies were used.

* Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Eskişehir, mgulteki@anadolu.edu.tr

** Arş. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Eskişehir, zeynepk@ogu.edu.tr

According to the results, families faced educational and instructional problems. Moreover, families need inservice training on supporting child about discovering child's ability, gaining efficient and effective study habits to child, knowing developmental characteristics of child and families would like to attend training programs in order to recognize the child well and help them effectively.

Keywords: Parent involvement, need of education, problems faced by parents in their children's education

GİRİŞ

Eğitim sisteminin girdisi olan çocukların; bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin yansması sonucu ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimlere paralel olarak toplumun gereksinimlerini karşılayabilecek nitelikte bireyler olarak yetişmesi, yalnızca okulların değil; aynı zamanda ailelerin de sorumluluğundadır. Dolayısıyla, çocuğa doğumundan itibaren dolaylı ya da doğrudan ilk ve temel eğitimi veren ailenin görevi, çocuk okula başladıktan sonra da devam etmektedir. Çünkü aile, çocuğun yaşamının her alanında ayrıcalıklı bir yere sahiptir (Arabacı ve Aksoy 2005:18).

Toplumunu oluşturan temel dinamiklerden biri olan aile, çocukların sağlıklı ve nitelikli bir birey olarak yetişmesinde ve tüm yönleriyle gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Aile ilgili yapılan farklı tanımlardan birisi ailenin, biyolojik ilişkiler sonucu insan neslinin devamını sağlayan, toplumsal sürecin ilk başladığı, bireyler arası etkileşimin belirli kurallara bağlandığı, toplumu oluşturan maddi ve manevi bileşenleri nesilden nesile aktaran, biyolojik, psikolojik, ekonomik, toplumsal ve hukuksal boyutları bulunan toplumsal bir kurum olduğu ile ilgilidir (Sayın, 1990: 2). Bu kapsamda aile, aynı çatı altında yaşayan ve aralarında kan bağı ve akrabalık bulunan, üstlendikleri roller ile görev ve sorumluluklarını yerine getiren, birbirleriyle etkileşim içinde bulunan bireylerin oluşturduğu sosyal bir kurumdur (Yazıcıoğlu, 2007: 3).

Aile ilgili tanımlara bakıldığında ailenin sosyal ve toplumsal bir kurum olduğu ve toplumun temel taşı olduğu söylenebilir. Toplumun temel taşı olan ailenin, yasalarla da belirlenen görev ve sorumlulukları vardır (MEGEP, 2007: 7). Çocuğun güven duygusunun gelişmesini, kurallara uyumunu, kişilik ve cinsel kimlik gelişimini sağlamak ve yaşamdaki zorluklarla baş edebilmesi için çocuğa destek olmak ailenin önemli görevleri arasındadır (Sadıkoğlu, 2008: 108). Özellikle kültürel değerler ve toplumsal kurallar da ailede öğrenilmektedir (Kayhan, 2007: 27).

Aile, çocuğun eğitiminin ve sosyalleşmesinin başladığı ilk yerdir. Ayrıca aile, bireyler arasında etkileşimin en fazla olduğu kurumdur ve çocuğun tutum ve değerlerinin oluşumunda aile bireyleri arasındaki bu etkileşim önemlidir (Tezcan, 1979: 128). Çünkü çocuklar, beslenme, temizlenme gibi fiziksel gereksinimlerinin karşılanması yanı sıra bağımsız bir kişilik geliştirmek, öz saygılarını kazanmak, diğer insanlarla ilişki kurmayı ve kendilerini ifade etmeyi öğrenmek için aile içi etkileşime gereksinim duyar (Turan, 2009: 77). Ailede çocuğa sağlanan maddi gereksinimlerinin karşılanması yanı sıra; aile dışında sevgi, şefkat ve güven ortamını başka yerlerde sağlamak zordur (Yapıcı, 2010: 1548). Aile çocuğa (Anar, 1990: 31);

- Kişisel yetenekleri geliştirme ve kullanma olanağı sağlar,
- Çocuğun şefkat, sevgi ve ilgi görme gereksinimlerini karşılama olanağı sağlar,
- Başka bireylerle yaşama olanağı sağlar ve
- Toplumsal tutum ve davranışları kazanma olanağı sağlar.

Çocuğun aile içinde kazandığı tutum, davranış ve kişilik özellikleri çocuğun ileriki yaşamında da etkilidir. Dolayısıyla ailenin çocuğa kazandırdığı davranışlar, değerler, tutumlar çocuğun sonraki yaşamında başarılı, mutlu ve üretken bir birey olmasına temel oluşturmaktadır.

Aile, çocuğun fiziksel, bilişsel ve psikososyal temellerinin atıldığı yerdir. Aile, çocuğun doğal çevresi ve yaşamı boyunca yaşamının merkezi olmaya devam etmektedir. Dolayısıyla anne-babalar çocuklarının fiziksel, bilişsel ve psikososyal yönlerden bir bütün olarak sağlıklı bir biçimde gelişmesini sağlamak ve onların yaşadığı sorunlara çözüm bulabilmek için çocuklarına yardım etmek durumundadırlar (Ceyhan, 2008: 175).

Ailelerin, çocuklarını büyütürken onlara yiyecek, giyecek, barınma, sağlık ve güvenlik sağlama gibi sürekli sorumlulukları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra ailelerin, çocuğun eğitimsel çabalarını desteklemek ve ona toplumun beklentilerine uygun davranışlar kazandırmak gibi yükümlülükleri de vardır. Özetle günümüzde ailelerden, çocuklarının tüm gelişim alanlarını destekleyici ev ortamı sunarak, sorgulayıcı, sorun çözen ve demokratik bireyler yetiştirmesi de beklenmektedir (Dietz ve Whaley, 2005: 25). Ailelerin, çocuklarının okulda başarılarının yanı sıra onların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişmelerini yardım eden bir ortamı sağlaması; böylece çocuğun öz güveni ve öz saygısını yapılandırmasına da yardım etmesi gerekmektedir (Epstein, 2001: 25). Ne yazık ki çoğu aileler, temel anne-babalık görevlerine yönelik bilgi eksikliği ya da zaman ve para gibi kaynakların yetersizliği gibi gerekçelerle bu sorumluluklarını yerine getirmede yetersiz kalmaktadır (Dietz ve Whaley, 2005: 25).

Ailenin toplum yaşamında üstlendiği birtakım görevler vardır. Bu görevler şöyle sıralanabilir (Özkalp, 1990: 11):

- *Biyolojik Görev*: Neslin devamının sağlanması,
- *Ekonomik Görev*: Ekonomik anlamda bir işbölümünün gerçekleşmesi,
- *Koruyuculuk*: Maddi ve manevi zararlara karşı aile üyelerinin korunması,
- *Psikolojik Görev*: Aile içinde sevgi, saygı, dayanışma, hoşgörü ortamının gelişmesi,
- *Boş Zamanları Değerlendirme*: Birlikte düzenlenen etkinliklerle, aile üyelerinin boş zamanlarının etkili değerlendirilmesi,
- *Dini Görev*: Dini bilgiler verilmesi
- *Statü sağlama*: Aile üyelerinin sağladığı statünün bütün aile tarafından paylaşılması ve
- *Eğitim*: Çocuğa yaşama ilgili bilgiler verilmesi ve okulda edindiği bilgilerin tamamlanarak pekiştirilmesi.

Kuşkusuz bu görevler içinde ailenin eğitim görevi, diğer görevlerini etkili bir biçimde gerçekleştirmede kritik bir rol üstlenmektedir. Çünkü Epstein'in (2001: 28), de belirttiği gibi öğrencinin öğrenmesini ve gelişimini etkileyen üç önemli etmen bulunmaktadır. Bu etmenler aile, okul ve toplumdur.

Aile, çocuğun davranışlarını ve okul başarısını etkileyen en önemli etmenlerden biridir. Çünkü aile ortamı ve ilişkileri çocuğun yalnızca okul başarısında değil, tüm gelişim alanlarında etkili olmaktadır. Anne-babanın eğitim durumu, sosyo-ekonomik durumu, aile içi ilişkiler, boşanma, aile üyelerinden birinin ölümü, anne-babanın çocuğa karşı tutumları, anne-babanın okula karşı tutumları ve çocuktan okul başarısı beklentileri, çocuğun ders çalışma ortamı gibi etmenler, çocuğun eğitimi, dolayısıyla okul başarısını etkilemektedir (Dam, 2008: 83).

Her alandaki hızlı değişikliklerin toplumun her alanında köklü değişikliklerle kendisini hissettirdiği yaşadığımız yüzyılda, temelde değişmeyen gerçek, ailenin çocuğun yaşamının merkezinde olduğu ve olumlu ya da olumsuz çocuğun yaşamına yön verdiğidir (Şahin ve Özbey, 2007: 11). Ancak, çocuğun eğitiminde önemli rol oynayan ailelerin büyük bir çoğunluğu, çocuk yetiştirme konusunda formal bir eğitim almamaktadırlar. Bu nedenle çocuklarını nasıl yetiştirecekleri, onlara nasıl davranacakları konusunda çaresizlik ve yetersizlik yaşayabilmekte ve anne-baba arasında çocuk yetiştirme konusunda görüş farklılıkları olabilmektedir. Bu nedenle ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir (Ceyhan, 2008:157; Üstünoğlu, 199: 122). Çünkü çocuğun evdeki yaşantısı onun öğrenmedeki başarısını da etkilemektedir (Saylan, 1991: 139).

Scholoberg'in (1999) de belirttiği gibi her şeyden önce ailelerin çocuklarının okul yaşamı konusunda yardım edebilmeleri için onları okul yaşamına nasıl hazırlamaları gerektiğini bilmeleri gerekmektedir (Akt: Güven

ve Güven, 2002: 57). Bu da aileleri okuldaki çalışmalar ve uygulamalar konusunda bilgilendirme yolu ile gerçekleşmektedir. Anne-babalar okulda ve sınıfta ne yapılacağını, kendilerinden ve öğrencilerden ne beklenildiğini bilirlerse, evde çocuklarına daha iyi yardım edebilecekler ve öğretmenin öğretim yaklaşımı ve davranışları ile daha uyumlu olduklarını hissetmekte, böylece ve okul ile aile işbirliği geliştirilerek çocuğun okul ile evdeki öğrenme yaşantıları bütünleşmiş olmaktadır (Ludwig, 1991; Akt: Güven ve Güven, 2002: 57). Dolayısıyla, okul ve ev ortamı arasındaki farklılıkların en aza indirgenmesi ve benzerliklerin ise en üst düzeye ulaştırılması, eğitimin bütünlüğü ve devamlılığının sağlanması için okul ile ailenin işbirliği içerisinde olması gerekmektedir. Başka bir deyişle aile, okul dışında değil okul içinde de yer almalıdır (Ceyhan, 2008: 157). Çünkü çocuğun eğitiminde, okul ve ev yaşantısı arasında bir paralellik sağlandığında olumlu sonuçlar alınabilmektedir. Okulla ailenin çocuklara yönelik amaçları ortaktır. Bu nedenle, ailelerin çocuğun eğitimine katılmaları, çocukların daha iyi yetişmelerinde önemli bir yaklaşımdır.

Bu bağlamda aile katılımı, anne-babaların çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş etkinlikler bütünüdür (Şahin ve Ünver, 2005: 23). Aile katılımı ile ilgili araştırmalar göstermiştir ki bütün tür ve düzeylerdeki okullarda öğrenim gören öğrencilerin başarısının artırılmasında temel anahtarlardan biridir. Henderson'a (t.y.) göre aile katılımı öğrencinin başarısının artması, katılım, güdülenme, kendine güven, davranışlarının gelişmesini sağlamakta ve çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinde temel bir araçtır (Burns, 1993'ten Akt: Pehlivan, 1997: 5). Çocukların benlik algılarının ve aile-çocuk ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunduğu, ailelerin okula daha yapıcı ve olumlu baktıkları da yapılan araştırmaların bulguları arasındadır (Akkök, 2004: 258). Aynı zamanda aile katılımı öğrencilerin okulda öğrendiklerini okuldan ev ortamına genelleştirilmesini sağlayarak okuldaki amaçlara ulaşılmasını kolaylaştırmaktadır (Cavkaytar, 1999). Ayrıca aile katılımı (Lim, 2003: 137; Arslan ve Nural, 2004: 100; Carlisle, Stanley ve Kemple, 2005: 155-156; Ceyhan, 2008: 158; Dinç, 2008: 58-59);

- Çocuğun okulda akademik başarısını arttırır,
- Ailesini ve okulunu işbirliği içerisinde gören çocuğun, okulun ailesi tarafından değerli bir yer olarak algıladığını fark etmesini sağlar,
- Öğretmene, çocuğu daha iyi tanıma fırsatını verir,
- Aileye, öğrenme-öğretme sürecini izleme fırsatını verir,
- Okulda çocuğun performansını arttırır,
- Okul-toplum ilişkilerinin devam etmesini sağlar,
- Problem davranışları azaltır ve çocuğun okula daha iyi uyum sağlamasına yardımcı olur,

- Ailelerin okul süreçlerinde çeşitli roller alarak planlama ve geliştirme çalışmalarında da katkı sağlamalarına fırsat verir ve
- Ailelerin çocukla olan iletişimini artırır ve çocuğun gereksinimlerine daha duyarlı olmalarını ve sorumlu davranmalarını sağlar.

Christenson ve Christenson (1998) K-12 sınıflarındaki öğrencilerin öğrenmelerinde aile, okul, toplum işbirliğinin etkileri üzerine odaklanan 200 araştırmayı incelemiş ve bu işbirliğinin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı, okula devamsızlığı azalttığı, sınıfa katılımın arttığı, öğrencilerin özsaygılarını ve öğrenmeye motivasyonunu artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Henderson ve Berla'nın (1994) aile katılımına ilişkin incelediği 85 araştırmanın sonucu göstermektedir ki, öğrenci başarısı doğrudan aile katılımı ve bunun sürekliliği ile ilgilidir. Aileler ve okullar arasında çok yönlü ve işbirlikli bir ilişki öğrencinin başarısını artırmaktadır. Çoğu araştırma sonucu göstermiştir ki ailelerin eğitim düzeyleri, sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyleri hangi düzeyde olursa olsun aile katılımının çocuğun akademik, duyuşsal ve sosyal gelişimi üzerinde etkisi çok büyüktür. Yine bu araştırma sonuçlarına göre, ailelerin çoğu çocuklarının başarılarında aile katılımının ne kadar önemli olduğunun farkındadır (Posny, 2007). Yine yapılan araştırmalar, ailelerin çocuğun başarısında zorlandıkları konularda eğitime ve rehberliğe gereksinimleri olduğunu da göstermiştir (Ataklı, 1999; Fan ve Chen, 2001; Çelenk, 2003; Barnard, 2004; Arabacı ve Aksoy, 2005; Şahin ve Ünver, 2005). Özetle, araştırma bulgularına göre aileler, çocuklarının okuldaki başarılarına nasıl yardımcı olabileceklerini öğrenmek istemektedir (Lim, 2003: 138). Ailelere yardım etmenin yollarından biri de onların hangi konularda eğitim gereksinimi içinde olduklarının belirlenmesidir.

Eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi, yapılacak aile katılımı çalışmalarının planlanması için gerekli bilgilerin elde edilmesine katkıda bulunup olası engel ya da problemlerin belirlenmesine hizmet etmektedir. Çünkü engel ya da problemlerin kaynakları belirlenirse eğitimin başarı şansı artmaktadır (Gültekin, 2008: 148).

Alan yazında, ailelerin çocuklarının eğitiminde karşılaştıkları sorunları ve eğitim gereksinimlerini konu edinen araştırmalar tarandığında, gerek Türkiye'de gerek yurtdışında ailelerin çocuk eğitiminde karşılaştıkları sorunları konu edinen doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ailelerin eğitim gereksinimini konu edinen araştırmaların da oldukça sınırlı olduğu görülmüştür.

Ailelerin eğitim gereksinimlerine yönelik yapılan araştırmalara bakıldığında gerek yurtiçinde gerek yurtdışında çok fazla araştırmanın olmadığı görülmektedir. Yurt içinde yapılan araştırmalar incelendiğinde

ailelerin eğitim gereksinimleriyle doğrudan ilişkili olarak; ilköğretim okullarında çocukları olan ana babaların eğitim gereksinimlerinin saptanması ve okulların bu gereksinimleri karşılamadaki mevcut durumu (Arıkan, 2007), üç-altı yaşlarında çocuğu olan anne babaların eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi (Hamamcı ve Köksal Akyol, 2004) ve ilköğretim ve lisede çocuğu olan anne babaların aile eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi (Hamamcı ve Köksal Akyol, 2005), dört altı yaş grubu çocuğa sahip annelerin aile eğitimine yönelik ihtiyaç duydukları konuların belirlenmesi (Güzel, 2006), öğretmen-aile işbirliği ile ailelerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi (Canpolat, 2001) ve toplumsal kalkınma açısından ilköğretimde çocuğu olan ailelerin eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi (Ataklı, 1999) konulu araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırmaların yanı sıra Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (ASAGEM, 2011) tarafından gerçekleştirilen Türkiye’de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları adlı kurumsal nitelikli kapsamlı bir araştırma da bulunmaktadır. Yurtdışında ailelerin eğitim gereksinimlerine yönelik doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yurtdışındaki araştırmaların daha çok özel eğitime gereksinimi olan çocukların ailelerinin eğitim gereksinimleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Nicholas, 2006; Siklos ve Kerns, 2006; Darling ve Gallagher, 2004; Wong ve Wong, 2003; Reyes-Blanes, Correa, Bailey, 1999; Bailey ve Simeonson, 1988).

Bu bakımdan araştırma, ilköğretimdeki ailelerin çocuklarının eğitimine nasıl katkı getirdiklerinin bilinmesi ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesini sağlama bakımından önemlidir.

Bu araştırmanın amacı da ilköğretimde çocuğu bulunan ailelerin çocuklarının eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve eğitim gereksinimlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Aileler çocuklarının eğitimine nasıl katkı sağlamaktadırlar?
2. Aileler, çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusunda kendilerini ne derece yeterli hissetmektedirler?
3. Ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4. Ailelere göre çocuklarının en çok zorlandıkları dersler nelerdir?
5. Ailelerin çocuklarının eğitimiyle ilgili olarak eğitim almak istedikleri konular nelerdir?
6. Ailelerin çocuklarının eğitimiyle ilgili olarak düzenlenecek eğitim programlarına katılma istekleri nasıldır?
7. Ailelerin çocuklarının eğitime yönelik belirttikleri görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma modeli: İlköğretimde çocuğu bulunan ailelerin çocuklarının eğitimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırma, tarama modelinde nicel yöntemle gerçekleştirilmiştir.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne herhangi bir şekilde etkileme çabası gösterilmeden kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005: 77). Araştırma kapsamında, ilköğretimde çocuğu bulunan ailelerin çocuklarının eğitimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve eğitim gereksinimleri araştırmacılar tarafından hazırlanan bir anket yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır.

Katılımcılar: Araştırmanın çalışma evrenini Eskişehir il merkezinde ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin aileleri, örneklemini ise bu ilköğretim okullarından farklı sosyo-ekonomik düzeyde rastlantısal olarak seçilen 5 ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrencilerin aileleri oluşturmuştur. Araştırmaya 520 aile katılmıştır.

Araştırmaya katılan ailelerin kişisel özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan ailelerin demografik kişisel özellikleri

Özellik	f	%
Cinsiyet		
Kadın	385	74
Erkek	135	26
Öğrenim Düzeyi		
Okur-yazar değil	14	2,7
Okur-yazar	249	47,9
İlkokul mezunu	67	12,9
Ortaokul Mezunu	119	22,9
Lise mezunu	61	11,7
Yüksek okul/Üniversite mezunu	10	1,9
Yaş		
25 ve altında	4	,8
26-30	41	7,9
31-35	179	34,4
36-40	168	32,3
41-45	93	17,9
46 ve üstünde	35	6,7

İLKÖĞRETİMDE ÇOCUĞU OLAN AİLELERİN ÇOCUKLARININ EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNDE...

Sahip olunan çocuk sayısı		
1	63	12,1
2	298	57,3
3	110	21,2
4	33	6,3
5	9	1,7
6 ve üstünde	7	1,4
Çocukların öğrenim gördükleri sınıf		
1	62	11,9
2	71	13,7
3	70	13,5
4	71	13,7
5	92	17,7
7	60	11,5
6	56	13,8
8	38	6,7
Meslek		
Farklı sektör (sokak satıcısı, ayakkabı boyacısı v.b. geçici işler)	323	62,1
Ünvanlı memur (öğretmen, polis, doktor, hemşire, şef, müdür vb.)	48	9,2
İşçi	38	13,3
Ev kadını	30	5,8
Serbest meslek (doktor, avukat, mimar, mühendis, müteahhit, muhasibeci vb.)	24	4,6
Esnaf/zanaatkâr (üretici, fırıncı, demirci, tamirci, vb.)	16	3,1
Ünvensiz memur/düz memur (ilk-orta-lise mezunu ve hizmetliler dâhil)	10	1,9
Toplam	520	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ailelerin % 74’ü kadın, % 26’sı erkektir. Ailelerin %1,9’u okur-yazar değil, %2,7’si okur-yazar, %47,9’u ilkokul, %12,9’u ortaokul, %22,9’u lise ve %11,7’si yüksekokul-üniversite mezunudur. Yine %0,8’i 25 ve altında, %7,9’u 26-30, %34,4’ü 31-35, %32,3’ü 36-40, %17,9’u 41-45 aralığında yaş aralığında ilken %6,7’si 46 ve üstünde yaşa sahiptir. Yine ailelerin %12,1’i 1, %57,3’si 2, %21,2’si 3, 6,3’ü 4, %1,7’si 5 ve %1,4’ü 6 ve üstünde çocuğa sahiptir. Öte yandan, araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının %17,7’si 5. sınıf, %13,7’si 4. sınıf, %13,7’si 2. sınıf, %13,5’i 3.sınıf, %11,9’u 1. Sınıfta öğrenim görürken %11,5’i 7. sınıf, %13,8’i 6. sınıf ve %6,7’si 8. Sınıfta öğrenim görmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan ailelerin %62,1’i farklı sektörlerde meslek sahibi iken %9,2’si ünvanlı memur, 13,3’ü işçi, %5,8’i ev kadını, %4,6’sı serbest meslek, %3,1’i esnaf/zanaatkâr, %1,9’u unvensiz memur sahibidir.

Verilerin Toplanması: Araştırmanın verileri anket yolu ile toplanmıştır. Anket, bireylerin yaşam koşullarını, inançlarını ya da tutumlarını betimlemeye yönelik sorulardan oluşan bir araştırma materyalidir (Thomas, 1998; Akt: Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009:115).

Araştırmanın verileri “İlköğretimde Çocuğu Olan Ailelerin Çocuklarının Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunları ve Eğitim İhtiyaçlarını Belirleme Anketi” anketi yolu ile toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından taslak olarak hazırlanan anket geçerlik çalışması için alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar anketteki maddeleri, kapsam ve anlaşılır olma açısından incelemişlerdir. Uzman görüşlerine göre düzeltmeler yapılan anket uygulanmaya hazır duruma getirilmiştir. Anket, demografik bilgilerin yer aldığı birinci bölüm ve ailelerin çocuklarının eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve eğitim ihtiyacını belirlemeye yönelik maddelerden oluşan ikinci bölüm olmak üzere iki bölümden oluşmuştur. Ankette demografik bilgiler bölümünde cinsiyet, öğrenim düzeyi, yaş, meslek, sahip olduğu çocuk sayısı, çocukların sınıf düzeyi yer almaktadır. Eğitim ihtiyacı bölümünde ise ailelerin çocukların eğitimine sağladığı katkıyı, çocuklarının eğitim öğretimiyle karşılaştıkları sorunlarla karşılaşma durumları ve çocukların eğitim öğretimiyle ilgili almak istedikleri eğitim konuları olmak üzere alt boyutlar yer almaktadır. Aileler, her bir boyuta ilişkin maddeleri çok, biraz, hiç biçiminde işaretlemiştir.

Verilerin Analizi: Ankette yer alan kapalı uçlu sorular yolu ile elde edilen veriler, bilgisayarda SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde, ankette yer alan her bir kapalı uçlu soru için yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmış bulgular çizelge halinde verilmiştir. Ankette yer alan açık uçlu soru yoluyla elde edilen veriler ise nitel araştırma tekniklerinden betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008:226). Açık uçlu soruya 46 aile görüş belirtmiştir. Ancak görüşlerden 12 tanesi teşekkür içerikli olduğu için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Betimsel analizde elde edilen veriler önce ailelerin çocukların eğitimine ilgili yaşadığı sorunlar ve velilerin istek ve önerileri biçiminde iki alt tema altında toplanmış, daha sonra her bir tema altında belirlenen temalar frekanslarla birlikte çizelge biçiminde sunulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada elde edilen bulgular, yüzde ve frekans alınarak çizelge halinde gösterilmiştir.

Ailelerin çocuklarının eğitimine nasıl katkı sağladıklarına ilişkin bulgular: Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitimine nasıl katkı sağladıklarına ilişkin bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitimine katkısına ilişkin bulgular

Çocuğunuzun eğitimine nasıl katkı sağlıyorsunuz?	f	%
Ödevlerine yardım ediyorum.	387	74,4
Proje-performans ödevlerinde yol gösteriyorum.	350	67,3
Dershaneye gönderiyorum.	75	14,4
Özel ders aldırıyorum.	24	4,6
Diğer	53	10,2

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ailelerin %74,4’ü ödevlerine yardım ettiğini, %67,5’i proje-performans ödevlerinde yol gösterdiğini, %14,4’ü dershaneye gönderdiğini ve %4,6’sı özel ders aldırma biçiminde katkı getirdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan velilerin %10,2’si de diğer (okul kursuna gönderme, yardımcı kaynaklar alma, ödevlerini kontrol etme) biçiminde çocuklarının eğitimine katkı getirdiklerini belirtmişlerdir.

Ailelerin çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusunda kendilerini yeterli hissedip hissetmediklerine ilişkin bulgular: Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusunda kendilerini yeterli hissedip hissetmediklerine ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusunda kendilerine yeterli hissedip hissetmediklerine ilişkin bulgular

Çocuğunuzun eğitimine yardımcı olma konusunda kendinizi yeterli hissediyor musunuz?	f	%
Evet	204	39,2
Hayır	224	43,1
Kısmen	92	17,7
Toplam	520	100

Tablo 3’te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ailelerin çocukların eğitimine katkısı konusunda %43,1’i kendilerini yeterli görmediğini

belirtirken, %39,2'si kendini yeterli gördüğünü ve %17,7'si de kendilerini kısmen yeterli gördüğünü belirtmiştir.

Ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular: Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle karşılaştıkları sorunlar

Çocuğunuzun eğitim-öğretimiyle ilgili olarak aşağıdaki sorunlarla ne derece karşılaşıyorsunuz?	Çok		Biraz		Hiç	
	f	%	f	%	f	%
Ders çalışmaya istekli olmama	111	21,4	239	46,0	170	32,7
Eğitimiyle ilgili önerilere itiraz etme	82	15,7	175	33,7	263	50,6
Ödevlerini yaparken sıkılma	97	18,6	237	45,6	186	35,8
Ödevlerini yaparken yetiştirememe	41	9,8	187	36,0	282	54,2
Çok fazla bilgisayar oynama	86	16,5	189	36,3	245	47,1
Ders çalışırken dikkatini toplayamama	108	20,8	253	48,7	159	30,6
Oyun ve çalışma saatlerini dengeleyememe	142	27,3	218	41,9	160	30,8
Dersleri ile ilgili kaygılı olma	129	24,8	213	41,0	178	34,2
Çok fazla televizyon seyretme	148	28,5	261	50,2	111	21,3
Özellikle bazı derslerde zorluk yaşama	131	25,2	244	46,9	145	27,9
Proje ve performans ödevlerini istenilen düzeyde ve zamanında yapmama	71	13,7	146	28,1	303	58,3
Etkili ders çalışma yöntemlerini bilmeme	103	19,8	217	41,7	200	38,5
Kitap okumama	132	25,4	185	35,6	203	39,0
Çalışma saatlerini planlayamama	146	28,0	208	40,0	166	31,9
Sınav kaygısı yaşama	171	32,9	185	35,6	164	31,5

Tablo 4'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle karşılaştıkları sorun olarak %32,9'u sınav kaygısı, %28,5'i televizyon seyretme, %28'i çalışma saatlerini planlayamama olduğunu belirtmiştir. Yine ailelerin %27,3'ü oyun ve çalışma saatlerini dengeleyememe, %25,4'ü kitap okumama ve %25,2'si özellikle bazı derslerde zorluk yaşama sorunu yaşadıklarını ifade etmiştir. Bunların yanı sıra ailelerin %21,4'ü ders çalışmaya istekli olmama, %20,8'i ders çalışırken dikkatini toplayamama ve %19,8'i de ders çalışma yöntemlerini bilememe sorunu olduğunu bildirmişlerdir.

Ailelerin çok fazla yaşadıkları sorunların yanı sıra daha az yaşadıkları sorunlar da bulunmaktadır. Buna göre ailelerin %58,3'ü proje ve performans ödevlerini istenilen düzeyde ve zamanında yapmama, %54,2'si ödevlerini yaparken yetiştirememe, %50,6'sı eğitimiyle ilgili önerilere itiraz etme, %47,1'i çok fazla bilgisayar oynama ve %39'u kitap okumama sorunuyla hiç karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4 dikkatle incelendiğinde ve biraz sorun yaşıyorum diyen aileler de dikkate alındığında ilköğretimde çocuğu olan ailelerin; çok fazla televizyon seyretme, bazı derslerde özellikle zorluk yaşama, oyun ve çalışma saatlerini dengeleyememe, sınav kaygısı yaşama, çalışma saatlerini planlayamama ve ders çalışmaya istekli olmama sorunlarını yaşadıkları anlaşılmaktadır. Buna karşılık ailelerin, proje ve performans ödevlerini istenilen düzeyde ve zamanında yapmama, ödevlerini yaparken yetiştirememe, eğitimiyle ilgili önerilere itiraz etme, kitap okumama ve etkili ders çalışma yöntemlerini bilmeme sorunlarını ise daha az yaşadıkları görülmektedir.

Ailelere göre çocuklarının en çok zorlandıkları derslere ilişkin bulgular: Araştırmaya katılan ailelere göre çocuklarının en çok zorlandıkları derslere ilişkin bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya katılan ailelere göre çocuklarının en çok zorlandıkları derslere ilişkin bulgular

Çocuğunuzun en çok zorlandığı ders/dersler nelerdir?	f	%
Matematik	281	54,0
Yabancı dil	139	26,7
Türkçe	97	18,7
Fen ve Teknoloji	67	12,9
Sosyal Bilgiler	42	8,1
Görsel Sanatlar	33	6,3

Müzik	30	5,8
Hayat Bilgisi	23	4,4
Zorlandığı ders yok	23	4,4
Teknoloji ve Tasarım	16	3,1
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	281	54,0
T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	139	26,7
Beden Eğitimi	97	18,7
Trafik Güvenliği	67	12,9

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan ailelerin %54'ü çocuklarının en çok zorlandıkları dersin Matematik olduğunu belirtmiştir. Ailelerin %26,7'si Yabancı Dil, %18,7'si Türkçe, %12,9'u Fen ve Teknoloji, %8,1'i Sosyal Bilgiler ve %6,3'ü de Görsel Sanatlar dersinin çocuklarının zorlandıkları dersler olduğunu belirtmiştir. Yine, ailelerin %5,8'i Müzik, %4,4'ü Hayat Bilgisi, %3,1'i Teknoloji ve Tasarım, %3'ü Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, %1'i T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, %0,8'i Beden Eğitimi ve %0,2'i Trafik Güvenliği dersinin çocuklarının zorlandıkları dersler olduğunu belirtmiştir. Buna karşın, araştırmaya katılan ailelerin %4,4'ü çocukların zorlandığı dersin olmadığını vurgulamışlardır.

Ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim gereksinimlerine ilişkin bulgular: Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim almak istedikleri konulara ilişkin bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim gereksinimlerine ilişkin bulgular

Çocuklarınızın eğitim-öğretimiyle ilgili olarak eğitim almak istediğiniz konular nelerdir?	Çok		Biraz		Hiç	
	f	%	f	%	f	%
Çocukla etkili iletişim kurma	303	58,2	134	25,8	83	16,0
Çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma	308	59,2	133	25,6	79	15,2
Çocuğun ev ödevlerine yardımcı olma	237	45,6	184	35,4	99	19,0
Çocuğa etkili ve verimli çalışma alışkanlığı kazandırma	325	62,5	137	26,3	58	11,2
Çocuğun eğitiminde bilgisayardan etkili yararlanma	260	50,0	172	33,1	88	16,9

İLKÖĞRETİMDE ÇOCUĞU OLAN AİLELERİN ÇOCUKLARININ EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNDE...

Çocuğun oyun ve çalışma saatlerini planlama	249	47,9	166	31,9	105	20,2
Çocuğun gelişim özelliklerini bilme	309	59,4	140	26,9	71	13,7
Etkili ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilme	292	56,1	170	32,7	58	11,2
Çocuğun boş zamanlarını etkili değerlendirmesini sağlama	296	57,0	148	28,5	76	14,6
Yeni ilköğretim programları hakkında bilgilenme	279	53,7	171	32,9	70	13,4
Sınav kaygısıyla başa çıkma	254	48,9	171	32,9	95	18,3
Arkadaşlarıyla olan sorunlarında rehber/yardımcı olma	263	50,6	139	26,7	118	22,7
Çocuğu yeteneklerini keşfetme konusunda destekleme	354	68,0	97	18,7	69	13,3

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan ailelerin %68'i, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili olarak en çok gereksinim duydukları konunun, çocuğu yeteneklerini keşfetme konusunda destekleme olduğunu belirtmiştir. Bu konunun dışında ailelerin %62,5'i çocuğa etkili ve verimli çalışma alışkanlığı kazandırma konusunda eğitim almak istediklerini ifade etmiştir. Bu konuların yanı sıra ailelerin %59,4'ü çocuğun gelişim özelliklerini bilme, %59,2'si çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma, %58,2'si çocukla etkili iletişim kurma ve %56,1'i de etkili ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilme konularında eğitim almak istediklerini bildirmiştir.

Ailelerin çok fazla eğitim almak istediklerini belirttikleri konuların yanı sıra hiç eğitim almak istemediklerini belirttikleri konular da bulunmaktadır. Ailelerin %22,7'si arkadaşlarıyla olan sorunlarında rehber/yardımcı olma, %20,2'si çocuğun oyun ve çalışma saatlerini planlama, %19'u çocuğun ev ödevlerine yardımcı olma ve %18,3'ü sınav kaygısıyla başa çıkma konusunda hiç eğitim almak istemediğini belirtmiştir. Yine, ailelerin %16,9'u çocuğun eğitiminde bilgisayardan etkili yararlanma, %16'sı çocukla etkili iletişim kurma ve %15,2'si çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma konularında hiç eğitime gereksinim duymadığını ifade etmiştir.

Tablo 6 dikkatle incelendiğinde biraz eğitim gereksinimi duyuyorum diyen aileler de dikkate alındığında, ilköğretimde çocuğu olan ailelerin hemen hemen tüm konularda kurs ya da seminer biçiminde eğitim almak istedikleri ortaya çıkmaktadır. Ailelerin en çok hizmetiçi eğitim almak istedikleri

konuların ise çocuğu yeteneklerini keşfetme konusunda destekleme, çocuğa etkili ve verimli çalışma alışkanlığı kazandırma, çocuğun gelişim özelliklerini bilme, çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma, çocukla etkili iletişim kurma ve etkili ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilme konularında eğitim almak istedikleri anlaşılmaktadır. Bu konuların da daha çok çocuğu daha iyi tanımaya yönelik konuları içerdiği söylenebilir.

Ailelerin çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik eğitim programlarına katılma isteklerine ilişkin bulgular: Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik eğitim programlarına katılma isteklerine ilişkin bulgular Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik eğitim programlarına katılma istekleri

Çocuğunuzu daha iyi tanımak ve ona daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere eğitim programları düzenlense katılmak ister misiniz?	f	%
Evet	333	64,0
Hayır	143	27,5
Kısmen	44	8,5
Toplam	520	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ailelerin %64’ü çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik eğitim programlarına katılmak istediklerini belirtirken ve %27,5’i katılmak istemediklerini diklerini belirtmiştir. Ailelerin %8,5’i ise kısmen yanıtını vermiştir. Çizelgede görüldüğü gibi ailelerin çok büyük bir kısmının çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik eğitim programlarına katılmak istedikleri söylenebilir.

Ailelerin çocuklarının eğitimine yönelik belirttikleri görüşlere ilişkin bulgular: Ailelerin, “Çocuklarınızın eğitimiyle ilgili eklemek istediğiniz bir şey varsa lütfen belirtiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin betimsel analiz sonuçları ve bu sonuçlara ait frekans dağılımları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. “Çocuklarınızın eğitimiyle ilgili eklemek istediğiniz bir şey varsa lütfen belirtiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlar

Çocuklarınızın eğitimiyle ilgili eklemek istediğiniz bir şey varsa lütfen belirtiniz?”	f
Ekonomik nedenlerden dolayı çocuğunu dershaneye gönderememe	3
Evde bilgisayarın olmaması	2
Evde çocukların ödevlerine yardımcı olamama	2
Veli toplantılarına çeşitli nedenlerden dolayı (rahatsızlık, saatin uygun olmaması) katılamama	2
Ailelerin çocuğun eğitimiyle ilgili bildiklerini uygulayamaması	2
Ders içeriklerinin çocuğun seviyesine göre ağır olması	2
Çocuklara verilen proje-performans ödevlerinin çocuğa göre zor olması	2
Bilgisayar yoğunluklu ödevlerin çok olması	2
Okulda çocuklar arasında ayrımcılık yapılması	1
Toplam	18
Ailelerin çocukların eğitimiyle ilgili istek ve önerileri	
Okulda çeşitli (kurslar, spor-sanat etkinlikleri) etkinliklerin düzenlenmesi	6
Velilere yönelik etkinliklerin düzenlenmesi	5
Yaz döneminde de okulda yaz okulu uygulamasının yapılması	1
Veli toplantılarının hafta sonu yapılması	1
Rehber öğretmen ile velinin işbirliği içinde olması	1
Çocuğunun eğitim sürecine katılmak istemesi	1
Ders içeriklerinin çocuğun seviyesine göre ağır olmaması	1
Toplam	16
Genel Toplam	34

Tablo 8’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ailelerden 3’ü ekonomik nedenlerden dolayı çocuğunu dershaneye gönderememe, 2’si evde bilgisayarın olmaması, 2’si evde çocukların ödevlerine yardımcı olamama, 2’si veli toplantılarına çeşitli nedenlerden dolayı (rahatsızlık, saatin uygun olmaması)

katılamama ve 2'si ailelerin çocuğun eğitimiyle ilgili bildiklerini uygulayamaması biçiminde çocukların eğitiminde yaşadıkları sorunları belirtmişlerdir. Yine, ailelerden 2'si ders içeriklerinin çocuğun düzeyine göre ağır olması, 2'si çocuklara verilen proje-performans ödevlerinin çocuğa göre zor olması, 2'si bilgisayar yoğunluklu ödevlerin çok olması, 1'i okulda çocuklar arasında ayrımcılık yapılması biçiminde çocukların eğitiminde yaşadıkları sorunları dile getirmişlerdir.

Tablo 8'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan velilerden 6'sı okulda çeşitli (kurslar, spor-sanat etkinlikleri) etkinliklerin düzenlenmesini, 5'i ise velilere yönelik etkinliklerin düzenlenmesini istemiştir. Ayrıca ailelerden 1'i yaz döneminde de okulda yaz okulu uygulamasının yapılması, 1'i veli toplantılarının hafta sonu yapılması, 1'i rehber öğretmen ile velinin işbirliği içinde olması, 1'i çocuğunun eğitim sürecine katılmak istemesi ve 1'i ders içeriklerinin çocuğun seviyesine göre ağır olmaması biçiminde öneri ve istekte bulunmuştur.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuçlar: İlköğretimde çocuğu bulunan ailelerin eğitim gereksinimlerini belirlemeye yönelik bu araştırmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Aileler, çocuklarının eğitimine en çok ödevlerine yardım ederek ve proje-performans ödevlerinde yol göstererek, yardım etmektedirler. Aileler, dershaneye göndererek ve özel ders aldırarak da çocuklarının eğitimine katkı getirmektedirler.

- Aileler, çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusunda kendilerini çok fazla yeterli görmemektedirler.

- Ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili olarak karşılaştıkları sorunlar; çok fazla televizyon seyretme, bazı derslerde özellikle zorluk yaşama, oyun ve çalışma saatlerini dengeleyememe, sınav kaygısı yaşama, çalışma saatlerini planlayamama ve ders çalışmaya istekli olmama sorunlarıdır.

- Ailelere göre çocuklarının en çok zorlandıkları ders Matematik dersidir. Yabancı Dil, Türkçe, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ve Görsel Sanatlar dersleri de çocuklarının zorlandıkları dersler arasında yer almaktadır.

- Ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim gereksinimi duydukları konuların başında, çocuğu yeteneklerini keşfetme konusunda desteklemedir. Etkili ve verimli çalışma alışkanlığı kazandırma, çocuğun gelişim özelliklerini bilme, çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma, çocukla etkili iletişim kurma ve etkili ders çalışma yöntem ve tekniklerini

bilme de ailelerin eğitim gereksinimi duydukları konular arasında yer almaktadır.

- Ailelerin büyük bir kısmı çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik verilecek eğitim programlarına katılmak istemektedir.

- Ailelerden bazıları, ekonomik nedenlerden dolayı çocuğunu dershaneye gönderememe, evde bilgisayarın olmaması, çocukların ödevlerine yardımcı olamama, veli toplantılarına çeşitli nedenlerden dolayı (rahatsızlık, saatin uygun olmaması) katılamama ve çocuğun eğitimiyle ilgili bildiklerini uygulayamama biçiminde sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

- Aileler, okulda çocuklara yönelik çeşitli (a kurslar, spor-sanat etkinlikleri) etkinliklerin düzenlenmesini ve ailelere yönelik de etkinliklerin yapılmasını istemişlerdir.

Sonuç olarak aileler, çocuklarının eğitim-öğretiminde sorunlarla karşılaşmakta, çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusunda kendilerini çok fazla yeterli görmemekte, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili olarak çocuğu yeteneklerini keşfetme, çocuklara etkili ve verimli çalışma alışkanlığı kazandırma, çocuğun gelişim özelliklerini bilme, çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma, çocukla etkili iletişim kurma ve etkili ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilme konularında eğitim gereksinimi duymakta ve çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik verilecek eğitim programlarına katılmak istemektedirler.

Tartışma: Araştırmaya katılan ailelerin, çocuklarının eğitimine öncelikle ödevlerine yardım ederek katkı sağladıkları görülmüştür. Ayrıca, araştırmaya katılan ailelerin, çocuklarının eğitimine sırasıyla proje-performans ödevlerine yol göstererek, dershaneye göndererek, özel ders aldırarak ve diğer (okul kursuna gönderme, yardımcı kaynaklar alma, ödevlerini kontrol etme) gibi farklı biçimlerde katkı sağladıkları görülmektedir. Şeker (2009) araştırmasında ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin performans görevi başarıları ile ailelerinin katılım düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçladığı araştırmasında, velilere uygulanan Aile Katılım Ölçeği Puanları ve Ev Temelli Katılım ölçeğinden elde edilen puanlar ile öğrencilerin Matematik, Türkçe, Fen ve Teknoloji ve Sosyal Bilgiler derslerinden aldıkları performans görevi notları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda velilerin ev ödevlerine katkısının öğrenci başarısına olumlu etkisinden söz edilebilir.

Araştırmaya katılan ailelerin, çocuklarının eğitimine yardımcı olma konusunda kendilerini yeterli hissetmedikleri görülmektedir. Ailelerin kendilerini yeterli hissetmeleri çocuklara sağladığı katkıyı etkilemektedir. Steca, Bassi ve Delle (2011) çalışmalarında ailelerin yeterlik algısı ile öğrenme

etkinliklerine katılım arasında olumlu ilişki olduğunu; ailelerinin yeterlik algısı yüksek olan çocukların aile üyeleriyle ve diğer akranlarıyla daha iyi etkileşim kurduklarını belirlemiştir.

Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili olarak karşılaştıkları sorunların başında sınav kaygısı gelmektedir. Ayrıca ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili olarak sırasıyla çok fazla televizyon seyretme, çalışma saatlerini planlayamama, derslerle ilgili kaygılı olma, kitap okumama, ders çalışmaya istekli olmama, bazı derslerde zorluk yaşama biçiminde sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir. Yine, araştırmaya katılan ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili olarak etkili ders çalışma yöntemlerini bilmeme, ödevlerini yaparken sıkılma, çok fazla bilgisayar oynama, proje ve performans ödevlerini istenilen düzeyde ve zamanında yapmama, ders çalışırken dikkatini toplayamama, eğitimi ile ilgili önerilere itiraz etme ve ödevlerini yaparken yetiştirememe sorunlarıyla karşılaştıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının en çok zorlandıkları derslerinin başında Matematik dersi geldiği görülmektedir. Ayrıca Matematik dersini, Yabancı dil ve Türkçe dersleri izlemektedir. Yine araştırmaya katılan velilerin çocuklarının zorlandıkları dersler, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Müzik, Hayat Bilgisi, Teknoloji ve Tasarım, Din Kültürü ve ahlak Bilgisi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Beden Eğitimi ve Trafik Güvenliği biçiminde sıralanmaktadır. Alanyazın ev ödevlerine aile desteğinin olumlu sonuçlar verdiğini göstermektedir. Van Voorhis (2011) ev ödevlerine aile katılımının matematik başarısı üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında aile katılımının öğrencilerin matematik dersine karşı tutumları ve başarı puanları üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermiştir.

Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle eğitim gereksinimleri farklılık göstermektedir. Araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim almak istedikleri konuların başında çocuklarının yeteneklerini keşfetme konusunda destekleme konusu gelmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan velilerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim almak istedikleri diğer konular, çocuğa etkili ve verimli çalışma alışkanlığı kazandırma, çocukla etkili iletişim kurma, çocuğun gelişim özelliklerini bilme, çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma, çocuğun boş zamanlarını etkili değerlendirmesini sağlama, arkadaşlarıyla olan sorunlarında yardımcı olma ve etkili ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilmedir.

Araştırmaya katılan ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim almak istedikleri konular arasında yer alan, çocukla etkili iletişim kurma, çocuğun ev ödevlerine yardımcı olma ve çocuğun oyun ve çalışma

saatlerini planlama konuları Hamamcı ve Köksal'ın (2005), anne-baba ve çocuk arasındaki iletişimi geliştirebilme, ev ödevleri ve okul çalışmalarına yardımcı olabilme ve boş zaman faaliyetlerini uygun şekilde yönlendirebilme konularıyla benzerlik göstermektedir. Yine Araştırmaya katılan ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim almak istedikleri konular arasında yer alan, çocuğun oyun ve çalışma saatlerini planlama ve çocuğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma, konusu, Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünün (2011) araştırmasında, ailelerin eğitim boyutunda kendilerini yetersiz hissettikleri ve verilecek bir eğitime katılmak istedikleri alt boyutlar arasında yer alan çocuğun okul dışı zamanlarının etkili kullanımı (boş zamanların değerlendirilmesi, hobiler) ve çocuk gelişimi konusu ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada ailelerin çocukla etkili iletişim kurma, çocuğun gelişim özelliklerini bilme ve çoğun gelişim özelliklerini daha iyi tanıma konularında eğitim gereksinimi duymaları, Güzel'in (2006) araştırmasında, "annelerin eğitim programı için ihtiyaç duydukları konuların ilk sırasında davranış yönlendirme, ikinci sırasında aile içi iletişim ve genel kişilik gelişimi gelmektedir" biçimindeki bulgusuyla örtüşmektedir. Yine bu araştırmanın ailelerin eğitim gereksinimi duyduğu konular arasında yer alan çocukla etkili iletişim kurma ve etkili ders çalışma yöntem ve tekniklerini bilme biçimindeki bulgusu, Arıkan'ın (2007) ilköğretimde çocuğu bulunan ailelerin, en çok verimli ders çalışma yöntemleri ve çocuklarla sağlıklı iletişim kurma ile ilgili eğitim gereksinimi duyduklarına yönelik bulgusuyla örtüşmektedir.

Bu araştırmanın, ailelerin çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim almak istedikleri konular arasında yer alan yeni ilköğretim programları hakkında bilgilenme gereksinimine yönelik bulgusu, Kılıç'ın (2009) yaptığı araştırmada, ailelerin %81,38'i yeni ilköğretim programı hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istediklerini belirttikleri ve öğretmenlerin %90,06'sının da ailelerin yeni program hakkında okul müdürlüğü, öğretmenler ve rehberlik servisi bilgilendirilmesi gerektiği görüşünü paylaştıkları bulgusuyla örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili eğitim almak istedikleri konuların arasında çocuğun ev ödevlerine yardımcı olma ve çocuğun eğitiminde bilgisayardan etkili yararlanma da yer almıştır. Şen ve Gülcan'ın (2012) araştırmalarında ilköğretim 4. ve 5. sınıfta verilen ev ödevlerine ilişkin velilerin görüşleri alınmıştır. Araştırma bulgularına göre çocuklara ev ödevlerini yaparken genellikle annelerin yardımcı olduğu ve velilerin ev ödevlerini destekledikleri görülmüştür. Veliler ev ödevlerinin öğrencilerin mantık yürütme, araştırma inceleme yapma, kendi başına çalışabilme, grup olarak çalışabilme, kitap okuma alışkanlığı kazanma vb.

becerilerin geliştirilmesinde katkı sağlaması gerektiğini önermişlerdir. Ayrıca proje- performans ödevleri yerine, günlük ev ödevleri verilerek, öğrencilerin ödevlerini kendi kendilerine yapabilmeleri için öğretmenler tarafından yeterli zaman ve destek sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Veliler çocuklar ev ödevlerini yaparken mutlaka yardım etmelerinin gerektiğini ve aynı zamanda internet kullanımının daha çok hazır ödevleri kopyalamak şekli ile olduğunu ve okullarda daha sağlıklı bir değerlendirmenin yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçları da sözü edilen çalışma ile örtüşmektedir. Aynı biçimde Callahan, Rademacher ve Hildreth (1998) araştırmasında da risk altındaki çocukların ev ödevi performansını ve akademik başarılarını artırmak için ailelerine bir eğitim verilmiş ve eğitimin etkililiği sınıanmıştır. Araştırma sonucunda ailelerin ev ödevi sürecinde çok önemli rol oynadığı, ailelerinden ev ödevleri konusunda destek alan öğrencilerin akademik başarılarının arttığı belirlenmiştir. Patall, Cooper ve Robinson (2008) çalışmasında da ev ödevlerine aile katılımını konu edinen 14 çalışma meta analiz yoluyla incelenmiştir. Bu çalışmalarda ailelerin çocukların ev ödevlerine yardım için eğitim almalarının ev ödevlerinin daha yüksek oranda tamamlanmasına, daha az sorun yaşanmasına ve çocukların akademik başarılarının artmasına yol açtığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan ailelerin üçte ikisinden çoğu çocuklarını daha iyi tanımak ve onlara daha fazla yardımcı olmak bakımından ailelere yönelik eğitim programlarına katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Nitekim Ataklı'nın (1999) araştırmasında da ailelerin %62,25'i "Çocuğunuzu daha iyi tanımanız ve ona yardımcı olmanız açısından ailelere yönelik eğitim programları düzenlense katılmak ister misiniz?" sorusuna evet yanıtını vermiştir. Aynı biçimde, Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün (2011) yılındaki araştırmasında da katılımcıların dörtte birinin eğitime katılma konusunda istekli olduğu ve aileyi ilgilendiren altı temel konu olan ekonomi, sağlık, hukuk, iletişim, medya, eğitim boyutlarında katılımcıların aile eğitimine ilişkin konularda düzenlenecek eğitimlere katılma konusunda diğer boyutlara göre daha istekli oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER:

Araştırmanın yukarıdaki sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Ailelerin, çocuklarının eğitim-öğretimiyle ilgili karşılaştıkları sorunların nedenleri araştırılmalıdır.
- Ailelerin, çocuklarının zorlandıkları derslerden niçin zorlandıklarına ilişkin araştırmalar yapılmalıdır.

• Ailelerin çocuklarının ailelerin çocuklarının eğitiminde yaşadıkları ve sorunlar ve eğitim gereksinimleri doğrultusunda aile eğitim programları hazırlanmalı ve ailelerin katılımları sağlanmalıdır ve bundan sonraki çalışmalarda ailelerin çocuklarının eğitiminde yaşadıkları sorunlar ve eğitim gereksinimleri gözlem ve görüşme gibi farklı veri toplama araçları yoluyla da belirlenmelidir.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (ASAGEM). (2011). Türkiye’de Ailelerin Eğitim İhtiyacı. Ankara: Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.

AKKÖK, F. (2004). Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımı. Y. Kuzgun, (Ed.), İlköğretimde Rehberlik içinde (257-259). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ARABACI, N. ve AKSOY, B. A. (2005). “Okul Öncesi Eğitime Katılım Programının Annelerin Bilgi Düzeylerine Etkisi”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 18-26.

ANAR, S. (1990). “Aile ve Toplumsallaşma”. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 29-42.

ARIKAN, S. (2007). İlköğretim Okullarında Çocukları Olan Ana Babaların Eğitim Gereksinimlerinin Saptanması ve Okulların Bu Gereksinimleri Karşılamadaki Mevcut Durumu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul.

ARSLAN, Ü. ve Nural, E. (2004). “Okul Öncesi Eğitiminde Okul-Aile İş Birliğinin Önemi”. *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 99-109.

ATAKLI, A. (1999). “Toplumsal Kalkınma Açısından İlköğretimde Çocuğu Olan Ailelerin Eğitim Gereksinimleri”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 18, 245-255.

BAİLEY, D. B. & SİMEONSSON, R. J. (1988). “Assessing Needs of Families with Handicapped Infants”. *The Journal of Special Education*, 22, 117,127.

BARNARD, M. W. (2004). “Parent Involvement in Elementary School and Educational Attainment”. *Children and Youth Services Review*, 26, 39-62.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (3. Basım). Ankara: Pegem Akademi.

CALLAHAN, K., RADEMACHER, J. A. & HILDRETH, B. L. (1998). “The Effect of Parent Participation in Strategies to Improve the Homework

Performance of Students Who Are at Risk.” *Remedial and Special Education*, 19 (3), 131-141.

CANPOLAT, T. (2001). Öğretmen-Aile İşbirliği ile Ailelerin Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul.

CARLİSLE, E., STANLEY, L. VE KEMPLE, M. (2005). “Opening Doors: Understanding School and Family Influences on Family Involvement”. *Early Childhood Education Journal*, 33 (3), 155-162.

CAVKAYTAR, A. (1999). “Özel Eğitimde Anne-Baba Katılımı”. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1-2), 97-106.

CEYHAN, E. (2008). Eğitim Sürecinde Aile Katılımı ve Aile Rehberliği. A. S. Türküm, (Ed.), Anne Baba Eğitimi içinde (153-176). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları.

CHRİSTENSON, S. L. & CHRİSTENSON, J. C. (1998). Family, School and Community Influences on Children’s Learning: A Literature Review. (Report No. 1). Live and Learn Project. Minneapolis: University of Minnesota Extension Service.

ÇELENK, S. (2003). “Okul-Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 33-39.

DAM, H. (2008). “Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü”. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2008/2, 7(14), 75-99.

DARLING, S. M. & GALLAGHER, P. A. (2004). “Needs of and Supports for African American and European American Caregivers of Young Children with Special Needs in Urban and Rural Settings”. *Topics in Early Childhood Special Education*, 24 (2), 98-109.

DIETZ, M. J. & WHALEY, J. (2005). School, Family and Community Techniques and Models for Successful Collaboration. Canada: Jones and Bartlett Publisher.

DİNÇ, B. (2008). Eğitime Ailenin Katılımı. E. A. Küçükylmaz, (Ed.), Okul, Aile ve Çevre İşbirliği içinde (55-74). Eskişehir: Açıköğretim Yayınları.

EPSTEIN, J. L. (2001). *School, Family and Community Partnerships*. USA: Westview Press.

FAN, X. & CHEN, M. (2001). “Parental Involvement and Students’ Academic Achievement: A Meta-analysis”. *Educational Pshchology Review*, 13 (1), 1-22.

GÜLTEKİN, M. (2008). Okul, Aile ve Çevre İşbirliği Etkinliklerinin Planlanması. E.A. Küçükylmaz, (Ed.), Okul, Aile ve Çevre İşbirliği içinde (148-160). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.

GÜVEN, M. ve GÜVEN, S. (2002). "İlköğretimde Çocuğu Bulunan Annelerin Veli Öğretmen İlişkilerini Algılayışları ve Rehberlik Gereksinimleri". *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, (74-75), s.56-59.

GÜZEL, Ş. (2006). Dört Altı Yaş Grubu Çocuğa Sahip Annelerin Aile Eğitimine Yönelik İhtiyaç Duydukları Konuların Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi: Ankara.

HAMAMCI, Z. ve KÖKSAL AKYOL, A. (2004). 3-6 Yaşlarında Çocukları Olan Anne ve Babaların Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi. OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı, 5-11 Ekim 2003. İstanbul: Ya-Pa Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş., 55-56.

HAMAMCI, Z. ve KÖKSAL AKYOL, A. (2005). "İlköğretim ve Lisede Çocukları Okuyan Anne ve Babaların Aile Eğitim İhtiyacının Belirlenmesi". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(29), 37-49.

HENDERSON, A. ve BERLA, N. (1994). A New Generation of Evidence: The Family Is Critical To Student Achievement. Washington, DC: National Committee for Citizenship in Education.

KARASAR, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar-İlkeler-Teknikler. Ankara: Nobel Dağıtım.

KAYHAN, Ü. (2007). Toplumsal Kurumlar ve Aile . S. Ünlü (Ed.), Aile yapısı ve ilişkileri içinde (ss.21-35). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

KILIÇ, D. (2009). "Yenilenen İlköğretim Programlarında Ailenin Eğitim Fonksiyonunun Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1), 177-190.

LIM, Y. S. (2003). Parental Involvement in Education. G. Olsen and M. L. Fuller Home-School Relations Working Successfully with Parents and Families in (ss.134- 157). USA: Pearson Education.

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP). (2007). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Aile ve Çocuk. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

NICHOLAS, AMY, L. (2006). An Examination Of The Needs Of Mothers With Infants In The Neonatal Intensive Care Unit. Unpublished Doctoral Thesis, University of Maryland, Maryland.

ÖZKALP, E.(1990). Sosyolojiye Giriş. (4. basım). Eskişehir: Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırmalar Vakfı.

PATALL, E. A., COOPER, H. & ROBINSON, J. C. (2008). "Parent Involvement in Homework: A Research Synthesis". *Review of Educational Research*, 78 (4), 1039-1101.

POSNY, A. (2007). Kansas State Board of Education White Papers Based on Core Principles of Redesign. Topeka, KS, 66612

PEHLİVAN, İ. (1997). "Okula Aile Katılımı". *Yaşadıkça Eğitim*, 53, 4-7.

REYES-BLANES, M. E., CORREA, V. & BAILEY, D. B., Jr. (1999). "Perceived Needs of and Support for Puerto Rican Mothers of Young Children with Disabilities". *Topics in Early Childhood Special Education*, 19, 54-63.

SADIKOĞLU, G. (2008). Aile Tutumlarının Çocuk ve Ergen Üzerindeki Etkileri. D. Gökdağ (Ed.). Aile psikolojisi ve eğitimi içinde (ss.105-120). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

SAYIN, Ö. (1990). Aile sosyolojisi. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

SAYLAN, N. (1991). "Okul-Aile İşbirliğinin Çocuğun Eğitimine Etkileri". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi*, 4 (2), 139-143.

SIKLOS, S. & KERNS, A. K. (2006). "Assessing Need for Social Support in Parents of Children with Autism and Down Syndrome". *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 36 (7), 921-933.

STECA, P.; BASSİ, M.; CAPRARA, G. V. & DELLE FAVE, A. (2011). "Parents' Self-Efficacy Beliefs and Their Children's Psychosocial Adaptation During Adolescence". *J Youth Adolescence*, 40, 320-331.

ŞAHİN, T. F. ve ÜNVER, N. (2005). "Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (1), 23-30.

ŞAHİN, T. F. ve ÖZBEY, S. (2007). "Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksevim Duyulmuştur? Aile eğitim programları neden önemlidir?". *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 3 (10), 7-13.

ŞEKER, M. (2009). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Performans Görevlerindeki Başarıları ile Ailelerinin Eğitim-Öğretim Çalışmalarına Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ŞEN, H. Ş. ve GÜLCAN, M. G. (2012). "İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Verilen Ev Ödevleri Konusunda Veli Görüşleri". *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 29-41.

- TEZCAN, M. (1979). "Çocuk Eğitiminde Ailenin Rolüne Sosyolojik Bir Bakış". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 128-135.
- TURAN, Z. (2009). Ailede Ruh Sağlığı. Y. Uzuner (Ed.). Çocuk Ruh Sağlığı ve Kişilerarası İletişim Becerileri içinde (ss.71-85). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- ÜSTÜNOĞLU, Ü. (1991). "Okulöncesi Dönemdeki Aile Eğitiminde Benimsenebilecek Farklı Yaklaşımlar". *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1-2), 121-130.
- VAN VOORHIS, F. L. (2011). "Adding Families To The Homework Equation: A Longitudinal Study of Mathematics Achievement". *Education and Urban Society*, 43 (39), 313-338.
- WONG, S. Y. & WONG T. K. S. (2003). "An Exploratory Study On Needs Of Parents Of Adults With A Several Learning Disability In A Residential Setting." *Mental Health Nursing*, 24, 795-881.
- YAPICI, Ş. (2010). "Türk Toplumunda Aile ve Eğitim İlişkisi". *Turkish Studies*, 5 (4), 1544-1570.
- YAZICIOĞLU, Y. (2007). Aile: Tanımı, Önemi Özellikleri, Tarihsel Gelişimi ve Aile Tipleri. S. Ünlü (Ed.). Aile Yapısı ve İlişkileri içinde (ss.1-20). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

